គណៈកម្មាធិការដើម្បីការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌ នៅកម្ពុជា
Committee for Free and Fair Elections in Cambodia
ខុមហ្វ្រែល COMFREL

Vision: A democratic society that democratization in particular democratic elections are promoted and qualified to bring benefits to people.

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី០៦ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៣

លទ្ធផលវេទិកា នៅខេត្តកំពង់ឆ្នាំង
"កំណែទម្រង់ការបោះឆ្នោត និងលំហរប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា"

គណៈកម្មាធិការដើម្បីការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌នៅកម្ពុជា (ខុមហ្វ្រែល) ក្រោមកិច្ចសហការជាមួយបណ្ដាអង្គការ សមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលមួយចំនួន បានរៀបចំវេទិកាមួយ ស្ដីអំពី "**កំណែទម្រង់ការបោះឆ្នោត និងលំហរប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា (FOREDS)**" នៅ **ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង** កាលពីថ្ងៃទី៣១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៣ ដោយមានការចូលរួមពីតំណាងគណបក្សនយោបាយ តំណាងគ.ជ.បខេត្ត អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ប្រជាពលរដ្ឋ និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលដែលពាក់ព័ន្ធប្រមាណ **១១០នាក់**។

វេទិកានេះរៀបចំឡើងក្នុងគោលបំណង ដើម្បីឲ្យភាគីដែលពាក់ព័ន្ធបានលើកឡើង និងជជែកពីបញ្ហាដែលទាក់ទងទៅនឹងការបោះឆ្នោត និងប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា ហើយស្វែងរកនូវអនុសាសន៍ គោលនយោបាយដែលបានពិភាក្សាចែកជូនដល់អ្នកចូលរួម និងបញ្ជូនអនុសាសន៍ទាំងនោះទៅស្ថាប័នដែលពាក់ព័ន្ធក្នុងការដោះស្រាយ។

អនុសាសន៍ពី វេទិកា FOREDS **នៅខេត្តកំពង់ឆ្នាំង** (**ថ្ងៃទី៣១ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៣**)
១. ការជ្រើសរើស និងការពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ត្រីបោះឆ្នោតនៅថ្នាក់ឃុំ និងថ្នាក់ការិយាល័យបោះឆ្នោត • បង្កើតគណៈកម្មការចម្រុះមកពីគណបក្សដែលមានអាសនៈនៅក្នុងរដ្ឋសភាចូលរួមត្រួតពិនិត្យ និងជ្រើសរើសបេក្ខជន CEC និង PSO • ជ្រើសរើសបុគ្គលិកដែលមានបទពិសោធន៍ ៧0% និងគ្មាន៣0% • ឋានានុក្រម CEC និង PSO គួរតែមានសមាសភាពឯករាជ្យ • គ្រប់ការិយាល័យបោះឆ្នោត ការរាប់សន្លឹកឆ្នោត (ធ្វើនៅកន្លែងណា រាប់កន្លែងនោះ) • ការបណ្ដុះបណ្ដាលត្រឹមត្រូវឲ្យមានភាពស៊ីជំរៅ (ក្នុងរយៈពេល ២ថ្ងៃ) សូមស្នើសុំថវិកា ក្នុង១ថ្ងៃ យ៉ាងតិច ៤0.000 រៀល សម្រាប់បណ្ដុះបណ្ដាល (តាមឋានានុក្រម)។
២. ការទប់ស្កាត់ និងបង្ការអំពើហិង្សាពេលបោះឆ្នោត **ដំណោះស្រាយ គឺពង្រឹងការអនុវត្តន៍ទៅលើក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងបញ្ហាខាងក្រោម៖** • ត្រូវមានចិត្តអត់ធ្មត់នៅពេលបោះឆ្នោត • មិនបំពានលើគណបក្សដទៃ • ត្រូវអនុវត្តតាមសេចក្ដីណែនាំនៃច្បាប់បោះឆ្នោត

ទីស្នាក់ការកណ្ដាល ៖ ផ្ទះលេខ ១៣៨ ផ្លូវ ១២២ សង្កាត់ ទឹកល្អក់ ១ ខណ្ឌ ទួលគោក រាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
Central Office : #138, Street. 122, Teuk Laak I, Tuol Kork, Phnom Penh, CAMBODIA.
P.O. Box 1145, Phone : (855) 23 884 150 Fax: (855) 23 885 745 E-mail : comfrel@online.com.kh Website: www.comfrel.org

- មិនឈ្លោះប្រកែកគ្នា និង បង្ករបួសស្នាមនៅពេលបោះឆ្នោត
- គោរពសិទ្ធិគ្នាទៅវិញទៅមកនៅពេលបោះឆ្នោត
- ត្រូវមានក្រមសីលធម៌នៅពេលឃោសនាបោះឆ្នោត
- ត្រូវមានភាពអព្យាក្រឹត្យ និងយុត្តិធម៌នៅពេលបោះឆ្នោត
- មិនប្រកាន់បក្សពួកនិយមនៅពេលបោះឆ្នោត
- មិនត្រូវយកគ្រឿងអាវុធចូលការិយាល័យបោះឆ្នោត
- មិនត្រូវយកអំណាចមកគាបសង្កត់ដល់អ្នកមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត
- មិនត្រូវរារាំងដល់អ្នកបោះឆ្នោតឡើយ
- មិនត្រូវប្រើគ្រឿងស្រវឹង និងបង្ករបួសស្នាមនៅពេលបោះឆ្នោត
- ប្រសិនជាមានអំពើហិង្សាទាំងអស់នេះកើតឡើង យើងត្រូវរកសមត្ថកិច្ចជួយដោះស្រាយទាន់ពេលវេលា
  - ពង្រឹងការអនុវត្តន៍នីតិវិធីដែលមានស្រាប់ដោយ គ.ជ.ប
  - ធ្វើឲ្យមានអព្យាក្រឹត្យភាពដល់ភ្នាក់ងាររអាជ្ញាធរ និងមេភូម និងអនុប្រធានភូមិ
  - ឲ្យមានការបណ្តុះបណ្តុះបណ្តាល រាល់បទដ្ឋានដែលទាក់ទងជូនដល់មេភូមិ និងគណនបក្សនយោបាយ
  - និង ពង្រឹងការអនុវត្តន៍នូវរាល់បទដ្ឋាន និងនីតិវិធីទាំងនេះ។

៣. ដំណោះស្រាយបណ្តឹងទាក់ទងទៅនឹងការបោះឆ្នោត

- ត្រូវពង្រឹងសមាសភាពរបស់ គ.ជ.ប ឲ្យត្រូវតែអព្យាក្រឹត្យ ដាច់ខាតដោយគ្មានការពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងគណបក្សនយោបាយ
- សមាជិករបស់ក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ ត្រូវតែមិនមែនជាសមាជិករបស់គណបក្សនយោបាយ
- គ.ជ.ប និងក្រសួងមហាផ្ទៃសហការគ្នាបង្កើត និងអនុវត្តទោសបញ្ញត្តិ សំរាប់ដោះស្រាយបណ្តឹងទាក់ទងទៅនឹងការបោះឆ្នោត (ដល់មន្ត្រីធ្វើខុសច្បាប់)
- សូមជួយផ្សព្វផ្សាយឲ្យបានទូលំទូលាយដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ឲ្យយល់ច្បាស់អំពីច្បាប់របស់ គ.ជ.ប នៅពេលរៀបចំការបោះឆ្នោត

៤. សេរីភាពក្នុងការបញ្ចេញមតិ និងប្រមូលផ្តុំ

- សូមឲ្យប្តូរការិយាល័យបោះឆ្នោតណាដែលមានទីតាំងស្ថិតនៅជាប់ ឬក្បែផ្ទះរបស់អាជ្ញាធរ
- នៅពេលមានការប្រជុំសម្រេចអ្វីមួយ សូមកុំឲ្យមានការរើសអើង និងបដិសេធពីអាជ្ញាធរ
- បង្កើតឲ្យមានវេទិកាសាធារណៈនៅទីកន្លែងប្រជុំជន និងតាមបណ្តា ស្រុក ឃុំ
- ភាពមិនយុត្តិធម៌ ក្នុងការប្រកួតប្រជែងក្នុងការបោះឆ្នោត
- ចង់បាននីតិវិធីធ្វើច្បាប់យ៉ាងណាដើម្បីឲ្យមានការពារក្នុងការបញ្ចេញមតិ
- ចង់បានវគ្គបណ្តុះបណ្តាលច្បាប់ស្តីពីសិទ្ធិដល់សហគមន៍
- សូមផ្លាស់ប្តូរ គ.ជ.ប ពីថ្នាក់លើរហូតដល់ថ្នាក់ក្រោម
- សូមឲ្យអង្គការសង្គមស៊ីវិល មានសិទ្ធិចូលរួមជាយោបល់គាំទ្រពីបញ្ហា
  និងតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដោយមិនមានការចោទប្រកាន់ថាអង្គការសង្គមស៊ីវិលជាអ្នកញុះញង់។
- សូមឲ្យមន្ត្រីប៉ូលីស កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធមានភាពអព្យាក្រឹត្យ

• សូមឲ្យតំណាងភ្នាក់ងារអង្កេតការណ៍បោះឆ្នោតមានសិទ្ធិចល័តក្នុងការបោះឆ្នោត។
៥. ហិរញ្ញវត្ថុគណបក្សនយោបាយ • សុំឲ្យមានច្បាប់ស្ដីពីហិរញ្ញវត្ថុនយោបាយ • ស្ថាប័ន គ.ជ.ប ជាអ្នកត្រួតពិនិត្យការចំណាយរបស់គណបក្សនីមួយៗ • បើសភា ឬរដ្ឋកំណត់ សូមឲ្យកំណត់យ៉ាងតិចបំផុតដើម្បីឲ្យរដ្ឋសល់ថវិកាច្រើន • ស្នើសុំរាជរដ្ឋាភិបាលកំណត់ចាយថវិកាស្មើគ្នាតាម ឃុំ-សង្កាត់នីមួយៗ ដើម្បីចាញ់អស់ចិត្ត ឈ្នះអស់ចិត្ត • សំណូមពរឲ្យស្ថាប័ន គ.ជ.ប ជាអ្នកត្រួតពិនិត្យ គ.ជ.ប ទាល់តែត្រឹមត្រូវហើយយុត្តិធម៌ទៀត (ថវិកាជាតិ ឬថវិកាឯកជន) ហើយសង្គមស៊ីវិលមានការចូលរួមផងក្នុងការចាយវាយថវិកា

<u>*សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមសូមទាក់ទង*</u> *៖*

*១-លោក **សួន យុព្យា** / មន្ត្រីតស៊ូមតិ និងច្បាប់ខុមហ្វ្រែល (០៩៧-៥៩-៨៧-២៦៥)*

<u>*បេសកកម្ម*</u> *៖* បេសកកម្មរបស់ខុមហ្វ្រែល គឺជួយបង្កើតបរិយាកាសគួរជាទីពេញចិត្ត និងមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ **ទី១**/ដើម្បីឱ្យមានដំណើរការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌ តាមរយៈការបញ្ចុះបញ្ចូល តស៊ូមតិ ដើម្បីទទួលបាននូវក្របខ័ណ្ឌច្បាប់សមរម្យ, ការអប់រំដើម្បីផ្ដល់ព័ត៌មានដល់អ្នកបោះឆ្នោត អំពីសិទ្ធិ និងសកម្មភាពចូលរួមសង្កេតការណ៍របស់ពួកគេ ដែលអាចរារាំងនូវភាពមិនប្រក្រតី ព្រមទាំងផ្ដល់នូវរបាយការណ៍អង្កេតយ៉ាងទូលំទូលាយ និងឆាប់រហ័ស ដើម្បីអាចឲ្យមានការវាយតម្លៃលើដំណើរការបោះឆ្នោតមួយដែលមិនលំអៀង និងមិនប្រកាន់បក្សពួក **ទី២**/ ដើម្បីឱ្យមានអត្ថន័យនៃដំណាក់កាលក្រោយពេលបោះឆ្នោត តាមរយៈការអប់រំ និងវេទិកាសាធារណៈក្នុងគោលបំណងជំរុញលើកទឹកចិត្តប្រជាពលរដ្ឋឱ្យចូលរួមក្នុងកិច្ចការនយោបាយ និងការធ្វើសេចក្ដីសំរេចនានា ការតស៊ូមតិ/បញ្ចុះបញ្ចូលដើម្បីឱ្យមានការកែទម្រង់ដំណើរការបោះឆ្នោតដែលបង្កើននូវគណនេយ្យភាព (ការទទួលខុសត្រូវ) របស់មន្ត្រីជាប់ឆ្នោត ព្រមទាំងផ្ដល់នូវរបាយការណ៍អង្កេតយ៉ាងទូលំទូលាយ និងឆាប់រហ័ស ដើម្បីអាចឱ្យមានការវាយតម្លៃមួយដែលមិនលំអៀង និងប្រកាន់បក្សពួកទៅលើការបំពេញកម្មវិធីនយោបាយ និងដំណើរការអនុវត្តន៍ ការងាររបស់មន្ត្រីជាប់ឆ្នោត។